

Noter

1. Sport bruges her som betegnelse for konkurrenceidræt, idet sporten udgør en underafdeling af idrætten med bl.a. dans og gymnastik som andre former for idræt. Idrætten er i sin tur en del af den samlede kropskultur, der også omfatter bl.a. seksualitet, hygiejne, madkultur, socialisation etc. (Kayser Nielsen 1992b: 22 ff.).
2. Som helhed er vi i Danmark stadig på usikker grund, hvadangår analyse af sport og tv. De hidtidige analyser (M. Schmidt 1981 og Møller 1986) er foretaget, inden TV 2 kom på banen i 1987. Systematiske og komparative analyser af sportsudsendelserne i DR-TV og TV 2 savnes derfor stadig.
3. Baudrillard skriver (Baudrillard 1984: 287): »Der findes ikke noget, som er så obskønt som en overdosis af det selvsamme, som det selvsammes evidens i sin fordobling«. Det svarer til det reference-løse tegn, der kun rummer en henvisning til sig selv og sin egen tilstedeværelse, sin egen afvikling som tegn: sin performance.
4. Disse oplysninger skal desuden sammenholdes med, at Jørn Møller på baggrund af en sammenligning med en tysk undersøgelse fra 1984 konkluderer, at der blandt tyske tv-sportsseere i midten af 1980'erne var større interesse for information og orientering end for underholdning i sportsudsendelserne, medens det modsatte var tilfældet i Danmark. Hvis dette fortsat gør sig gældende, er der grund til at formode, at tendensen blandt det tyske tv-publikum i retning af mere underholdningsprægede indslag og show sport vil være endnu stærkere i Danmark, hvor 53% af sportsseerne i 1985 angav, at de så sport i TV udelukkende for underholdningens skyld.

Litteratur

- Andersen, Michael (1988): Vi er på banen, in: Michael Andersen (red.): *Splinter af dansk idræt*. Odense 1988.
- Bachtin, Mikhail (1988): *Det dialogiske ordet*. Gräbo 1988.
- Baudrillard, Jean (1984): Die Szene und das Obszöne, in: Dietmar Kamper og Christoph Wulf (red.): *Das Schwinden der Sinne*. Fr. am Main 1984.
- Bette, Karl-Heinrich (1989): *Körperspuren. Zur Semantik und Paradoxie moderner Körperlichkeit*. Berlin et al. 1989.
- Bovenschen, Silvia (1986): Über die Listen der Mode, in: Silvia Bovenschen (red.): *Die Listen der Mode*. Fr. am Main 1986.
- Braidotti, Rosi (1991): Organer uden kroppe, in: *Nyt Forum for Kvindeforskning 1991:2*.
- Canetti, Elias (1989): *Masse und Macht*. Fr. am Main 1989 (1980).
- Elsner, Monika og Thomas Müller (1988): Der angewachsene Fernseher, in: Hans Ulrich Gumbrecht og K. Ludwig Pfeiffer (red.): *Materialität der Kommunikation*. Fr. am Main 1988.
- Featherstone, Mike (1991): The Body in Consumer Culture, in: Mike Featherstone, Mike Hepworth og Bryan S. Turner (red.): *The Body*. London et al. 1991.
- Gebauer, Gunter og Gert Hortleder (1986a): Die Epoche des Showsports, in: Gert Hortleder og Gunter Gebauer (red.): *Sport-Eros-Tod*. Fr. am Main 1986.
- Gebauer, Gunter og Gert Hortleder (1986b): Die künstlichen Paradiese des Sports. Zur Einführung, in: Gert Hortleder og Gunter Gebauer (red.): *Sport-Eros-Tod*. Fr. am Main 1986.
- Idorn, John (red.) (1971): *Dansk Idræts Forbund 1896-1971*. Kbv. 1971.
- Kayser Nielsen, Niels (1990): Kroppens tabte referencer – et kropshistorisk forløb, in: Jørn Hansen m.fl. (red.): *Den jyske Historiker nr. 53: Krop, bevægelse og identitet*. Aarhus 1990.
- Kayser Nielsen, Niels (1991): Bevægelse og bevarelse – tradition og situativ kultur, in: *Den jyske Historiker. Det kulturhistoriske opbrud. Ekstranr. 1991*.
- Kayser Nielsen, Niels (1992a): *Fra Robin Hood til fodbold – en kulturanalytisk studie af arbejderklassens kropskultur i England i 1800-tallet*. Odense 1992.
- Kayser Nielsen, Niels (1992b): *Krop og oplysning – kropskultur i Danmark 1780-1900*. Odense 1992.
- Møller, Jørn (1986): TV-sport. Fjernsynet som formidler mellem idræt og publikum – eksemplet Sportslørdag. DR-forskningsrapport 3B/1986. Kbv. 1986.
- Oehmichen, Ekkehardt (1991): Sport im Alltag – Sport im Fernsehen, in: *Media Perspektiven 1991: II*.
- Qvortrup, Lars (1991a): *Kedsomhedens tidsalder*. Odense 1991.
- Qvortrup, Lars (1991b): Publikums iscenesættelse, in: Jens F. Jensen (red.): *Analysen af tv og tv-kultur*. Kbv. 1991.
- Schmidt, Lars-Henrik (1991): *Smagens analytik*. Aarhus 1991.
- Schmidt, Mogens (1981): Et stadion i stuen? Om fodbold i fjernsynet, in: Frands Mortensen m. fl. (red.): *Underholdning i TV. Dansk massekommunikationsforskning 1*. Kbv. 1981.
- Tangen, Jan-Ove (1988): Idrettens patologiske trekk: Tilfældighed eller konsekvens?, in: *Tidsskrift for Landslaget fysisk fostring i skolen 1988: 4*.
- Vief, Bernhard (1989): Vom Bild zum Bit. Das technische Auge und sein Körper, in: Dietmar Kamper og Chr. Wulf (red.): *Transfigurationen des Körpers. Spuren der Gewalt in der Geschichte*. Berlin 1989.
- Wiedemann, Finn (1991): Wrestling – et studie i ørkenvandring, in: Jørn Hansen, Niels Kayser Nielsen og Jim Toft (red.): *Idræthistorisk Åbog 1991: Turneringer, lege og fester*. Odense 1991.
- Wulf, Christoph: Der Körper der Götter, in: Dietmar Kamper og Chr. Wulf (red.): *Transfigurationen des Körpers. Spuren der Gewalt in der Geschichte*. Berlin 1989.

Niels Kayser Nielsen er seniorstipendiat ved Odense Universitet.
Lars Qvortrup er lektor ved Odense Universitet.

»LIVE«

– Om tid og rum i TV-nyheder

Af Stig Hjarvard

De senere års dramatiske internationale begivenheder, som ikke mindst TV har været formidler af, har ikke kun signaleret betydelige ændringer i det internationale samfund. TV-dækningen af disse begivenheder har også reflekteret, at TV-journalistikken undergår en markant udvikling i disse år.

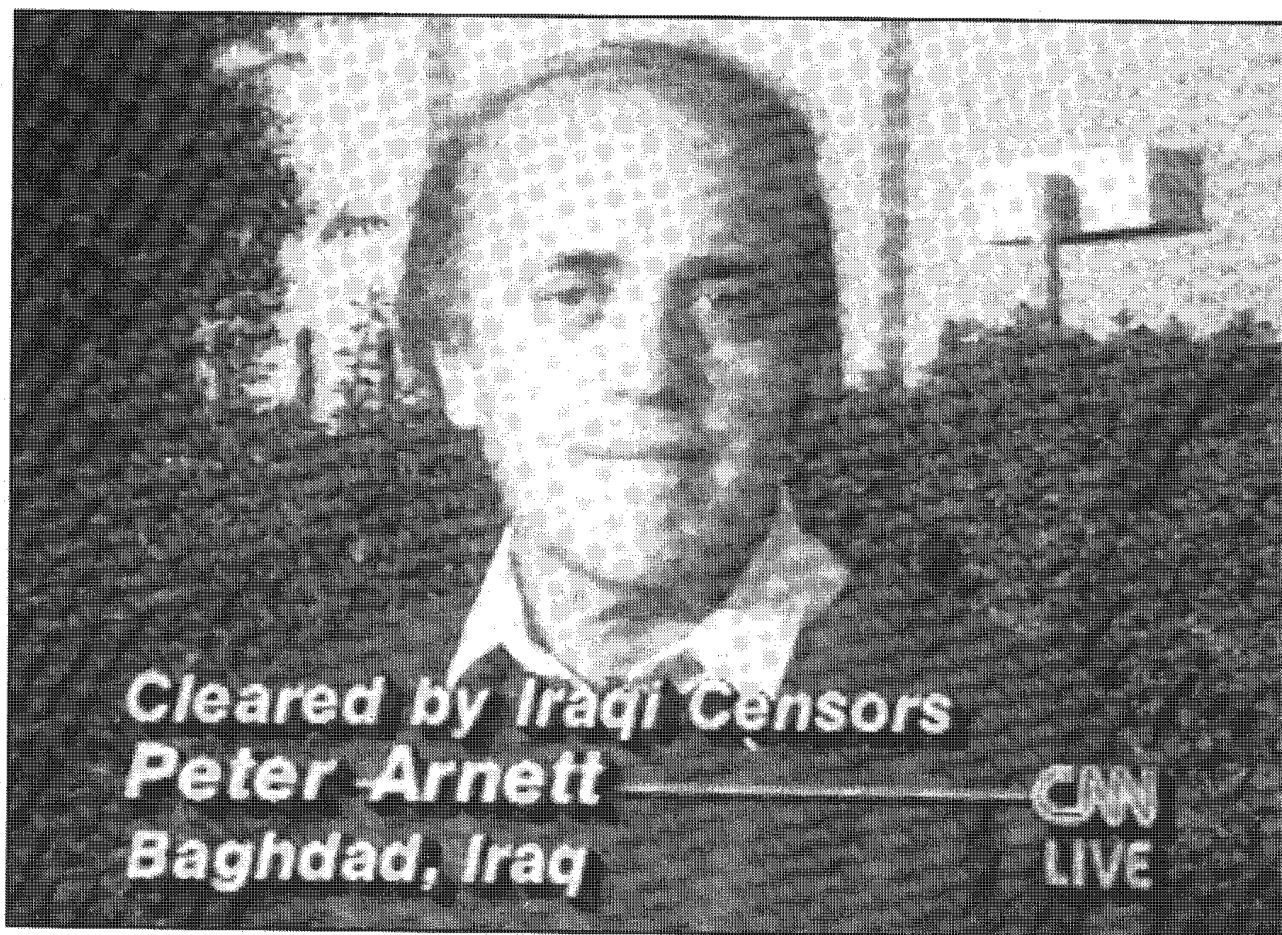
I denne artikel analyserer Stig Hjarvard den ændrede tids- og rumopfattelse i TV-nyheder for herigennem at påvise forandringer i TV-nyhedsidealet, nyheds-fortælleformer og nyhedernes funktion i den samlede programflade. Samvirket mellem institutionelle, teknologiske og æstetiske faktorer har gjort »live«-nyheder til idealet i TV-konkurrencens nyhedsformidling. Hvor monopolets TV-nyheder foretog en autoritativ sammenfatning af dagens begivenheder i en slags daglig historieskrivning, skal konkurrencens TV-nyheder levere en kontinuert opdatering af begivenheder under udvikling.

Ikke mindst TV-dækningen af Golf-krigens anden fase, den flernationale alliances luft-bombardement af Kuwait og Irak, var en opvisning i TV-journalistikens *forøgede aktualitetskrav med »live«-reportagen som ideal*: Såvel amerikanske som europæiske TV-stationer brød i krigens første dage deres program-schedule for at sende »live« om krigen døgnet rundt. Gennem stadige ekstra-nyhedsudsendelser, »updates«, blev seerne koblet on-line på krigen. I en næsten kontinuert »live«-reportage fra krigen stod vi snart på baser i Saudi-Arabien og vinkede til piloterne før take-off, snart stod vi iført gasmaske i Tel Aviv, Jerusalem og Riyadh på vej i beskyttelsesrum. Tilsvarende så vi den kontinuerte »live«-reportage fra begivenhederne på den Himmelske Freds Plads, Berlinmurens fald og den rumænske revolution for nu blot at nævne nogle få af de senere års internationale »TV-begivenheder«.

Det følgende er et forsøg på at forklare, hvorfor dette forøgede aktualitetskrav med »live«-reportagen som ideal har vundet indpas i TV-nyhedsformidlingen. Det er endvidere min tese, at det øgede krav om aktualitet ikke alene ændrer TV-journalistikens fortælleformer, men også påvirker selve nyhedsopfattelsen i TV-nyhederne.

Fortælleformer og nyhedsopfattelse er resultatet af et samspil mellem en lang række forhold. Konkret vil jeg prøve at vise, at »live«-reportagen altid har været et ideal inden for TV-nyhedsformidlingen. Der er imidlertid en række forhold, som tidligere har skubbet denne fortælleform i baggrunden, hvor andre forhold nu muliggør og accentuerer kravet om helt aktuelle billeder. Udviklingen er således både karakteriseret ved *kontinuitet og forandring*.

Endvidere vil jeg gerne understrege den *europæiske dimension* i denne udvikling. I den offentlige kritik af denne form for nyhedsformidling anføres den ofte som et særligt amerikansk fænomen, der på mere eller mindre medie-imperialistisk vis påtvinges europæerne. Ofte identificeres denne særlige »live«-nyhedsvirk-somhed med det amerikanske TV-selskab CNN's internationale nyhedsformidling. Ud over at overdrive CNN's rolle i den internationale nyhedsformidling¹ tager denne type kritik ikke højde for, at europæiske TV-stationer selv har bevæget sig ganske langt i den samme retning. Og i det omfang at der er tale om en påvirkning fra USA, bliver det med denne type kritik ikke forståeligt, hvorfor europæiske TV-stationer er modtagelige over for denne påvirkning.

Efter Golfkrigens »live«-nyhedsdækning udtalte formanden for den europæiske TV-nyhedsudveksling, Eurovision News Exchange, Jacques Vandersichel: »Vore publikum vil forvente endnu mere fra nu af. De vil forvente, at TV-nyhederne er på stedet og viser dem alt hvad der sker, mens det sker.« (CNN).

Nyhedernes øjeblikkelige nærvær

TV-mediet adskiller sig fra andre massemedier (med delvis undtagelse af radioen) med dets særlige »Immediacy«-effekt, dets øjeblikkelige nærvær. Det er som om, TV altid er en »live«-udsendelse, hvor programproduktion, transmission og reception foregår på samme tid. Denne effekt er ikke afhængig af, om der reelt er tale om en »live«-transmission. Det øjeblikkelige nærvær er snarere en effekt af mediets sociale og æstetiske form. »Immediacy«-effekten kan bestemmes i en henholdsvis *tidslig* og *rumlig* dimension. Der er i TV tidsmæssig sammenfald mellem udsigelsen², udsagnet og receptionen: Den empiriske udsigelses tid, dvs. den kommunikative handling, hvor TV-institutionen udsender programmer til seerne, er sammenfaldende med den empiriske receptions tid. Indholdet i den kommunikative handling, programfladens korpus af audiovisu-

elle tekster, indeholder en række iscenesatte udsigelsesrelationer, hvori en række personer, repræsentanter for institutionen, henvender sig til seeren og formidler og skaber sammenhæng i den række af audiovisuelle tekstafsnit, programmer, indslag m.m., der udgør TV-kommunikationens egentlige »udsagn«. Typisk vil der være sammenfald mellem den empiriske udsigelses tid, de iscenesatte udsigelses tid og tiden for de begivenheder, hvorom det konkrete udsagn handler. Dette sammenfald kan, som jeg skal vende tilbage til, enten være reelt eller en simulation.

Samtidig er der rumligt »sammenfald« i TV-kommunikationen i og med det kommunikative rum mellem TV-station og seer realiseres i seerens eget fysiske rum, hjemmet. Udsagnet, dvs. det omhandlede stof, bringes direkte ind i stuen; ikke mindst for nyhedsformidlingen er det en særlig sansekvalitet ved mediet, at om-

verdenen både visuelt og auditivt bringes frem til seeren. Det tidslige og rumlige nærvær er helt fundamentalt muliggjort af TV's placering i hjemmet, men det styrkes yderligere gennem konstruktionen af kommunikationen som en personlig samtale: En person, en repræsentant for medieinstitutionen, henvender sig direkte, gennem sit blik, gestik og tale, til seeren. Gennem denne personliggørelse af kommunikationen udviskes dens karakter af formidlet, sekundær erfaringsform, og den antager i stedet den primære erfarings form.

»Immediacy«-effekten er i høj grad resultatet af en bestemt social og æstetisk konstruktion af kommunikationen, men denne effekt farves af om der rent faktisk er tale om en »live«-transmission eller ej. Når TV-institutionerne selv gør meget ud af at fremhæve, når der er tale om rigtig live-transmission, hænger det sammen med, at immediacy-effektens tidslige dimension får en række særlige kvaliteter ved »live«. I 1940'erne og 1950'erne var TV som følge af manglen på videobåndoptagere næsten altid »live«-transmission. Af »nød« blev den dominerende form den, som mest markant fremhæver TV-mediets muligheder i forhold til andre medier: Simultan gengivelse af lyd og billede. En stor del programmer var transmission af sociale og kunstneriske begivenheder uden for TV-institutionerne, og TV-transmissionen havde i disse tilfælde primært den funktion at forøge den pågældende begivenheds publikum. Denne uredigerethed gav »live«-transmissionen en karakter af uforfalskethed og fakticitet. Denne realitets-effekt ved »live«-dækning kunne TV-transmissioner af begivenheder, der specielt var iscenesat for TV, også trække på. Efter som TV's voksende betydning for dækningen af alle sociale og kunstneriske begivenheder har gjort det næsten umuligt at skelne mellem transmissioner, der er iscenesat for TV og dem, der ikke er det, er »live«-dækningens særlige realitetskarakter efterhånden blevet ren ideologi. Ikke desto mindre er der noget reelt ved »live«-dækningens større grad af uredigerethed; ikke uredigerethed i den forstand at der skulle være tale om en ufortolket version af virkeligheden, men uredigerethed i den betydning, at TV-station og seere er fælles om at dele uvidenheden om den efterfølgende tid og dermed de afbildede begivenheders udfald: Hvad der følger, er hverken TV-station eller seer herre over.

For nyheder har »live«-dækning været et tydeligt problem. Høj aktualitet er i kraft af selve nyhedsformen et uomgængeligt krav, og TV kan her udnytte sin fordel over for de trykte nyhedsmedier. Rigtig »live«-dækning med billeder stiller imidlertid nogle særlige krav til nyhederne stof, hvis det skal være meningsfuldt at bruge »live«-formen. Nyhedernes stof skal typisk udfolde sig inden for så kort tid, at den fælles uvished og spænding om begivenhedernes udfald kan få helt eller delvis forløsning i løbet af »live«-indslagets længde (eller evt. i løbet af en række »live«-indslag). Det behandlede stof skal helst indeholde tydelige transformationer, et før og et efter, og transformationsfrekvensen skal være høj. Nyhederne skal med andre ord behandle pludselige begivenheder.

For TV-nyhedsformidlingen er problemet, at den slags begivenheder er utroligt vanskelige at TV-dække netop som følge af deres høje transformationsfrekvens. Man kan simpelthen ikke få TV-udstyret frem i rette tid for slet ikke at tale om at bringe TV-billederne tilbage til stationen og ud til seerne samtidig, ligesom det – tidligere – sjældent passede med udsendelsestidspunktet for nyhederne. Disse problemer har betydet, at man i TV-journalistikken i realiteten har været afskåret fra egentlig »live«-dækning af begivenheder. »Live«-dækning har været begrænset til forudsigelige begivenheder som f.eks. valg handlinger, konferencer og taler.

»Immediacy«-effekten i TV-nyheder har derfor i højere grad været et resultat af selve henvendelsesformen, dvs. nyhedsoplæserens direkte henvendelse til seeren og den rumlige »forkortning«, hvor virkelighedens billeder bringes ind i stuen. TV-nyhedsformidlingen har imidlertid ikke stillet sig tilfreds med disse aspekter af immediacy-effekten, men har til stadighed forsøgt at forøge det øjeblikkelige nærværs tidslige dimension ved at skaffe helt aktuelle billeder. TV-nyhedshistorien drejer sig i høj grad om at overvinde dette tids- og rumproblem og skaffe helt »friske« billeder til skærmen. Etableringen af det vesteuropæiske TV-nyhedssamarbejde Eurovision News var det første store forsøg på at løse dette logistiske problem³. ENG-teknologiens overflødiggørelse af film var et andet vigtigt skridt.

TV-nyhedernes udtryksform var også begrænset af politiske og institutionelle faktorer. De politisk pålagte krav om objektiv og upar-

tisk nyhedsformidling resulterede i en overvejende refererende journalistik med vægt på korte faktuelle nyheder, og en journalistik, hvor hensynet til pålidelighed og upartiskhed altid skulle gå forud for aktualiteten⁴. Brugen af billeder i nyhedsformidling blev fra politisk side vurderet som problematisk; specielt i forhold til krav om objektivitet, upartiskhed o.lign. blev billedbrugen anset som tendentielt farlig. I publiceringsreglerne for Danmarks Radios nyheds tjeneste hed det således meget kort og kontant om billedbrugen: »Billeder må ikke foregives at forestille andet end det, der ses. Der må ikke bruges tendentiøse billedklip».⁵ Skepsis'en over for billedbrugen betød, at billederne typisk fik en *illustrativ*, og dermed underordnet funktion i forhold til det talte ord. Billedindslag fungerede som visuel konkretisering af det netop omtalte, hvorved billedbrugen ofte fik redundant karakter. Udtrykket »illustreret radio« er ganske dækkende for nyhedsformidlingens første år i TV.

Man kan samtidig se, at man inden for TV-journalistikken aktivt arbejdede på at ændre vilkårene for nyhedsformidlingen. Eurovisions-nyhedssamarbejdet var således et forsøg på at give udlandsnyhederne en langt større og mere selvstændig billedside. En sådan fornyende tendens blev f.eks. meget tydelig i TV-dækningen af mordet på J.F.Kennedy. Denne begivenhed giver et godt indtryk af de daværende logistiske muligheder og begrænsninger samt journalistiske opfattelse af mediets muligheder. En efterfølgende evaluering inden for den europæiske radio- og TV-union, EBU giver et indtryk af TV-dækningen:

»Få timer efter drabet blev de første billeder fra Dallas optaget af BBC i London via det transatlantiske kabel i en ratio af et minut til 100 minutter. Kort efter midnat blev disse billeder vist i BBC's nationale program og distribueret til Eurovisionen.

I mange lande sendte TV-stationerne billederne direkte ud til seerne. Kl. 9.00 CET næste morgen fandt den første satellit transmission sted via Relay.[...]

I alt fandt der fire satellit transmissioner sted om lørdagen - materialet sendt via Relay fra USA kl. 16.30 udgjorde den mest komplekse Eurovision nyhedstransmission nogensinde. Femogtyve TV-stationer fra Eurovisionen, Interventionen og USA deltog.[...]

Efter yderligere satellit transmissioner om søndagen kom nyheden, at Lee Oswald - mistænkt for drabet på præsidenten - selv var blevet skudt. Da der ikke var flere satellit-passager denne nat, stillede BBC igen venligst deres film modtaget via kabel til rådighed.[...]

Om mandagen d. 25.november var alle satellit-faciliteter reserveret for live transmission af præsidentens begravelse ved middagstid i Washington.[...] Begravelsen af præsident Kennedy blev uden tvivl set af det største publikum nogensinde til en live TV-transmission.⁶

Flere konklusioner kan drages af TV-dækningen af Kennedy-mordet. Det er tydeligt, at når den rette lejlighed bød sig, var TV-stationerne ikke i tvivl om, at den optimale TV-nyhedsdækning var den kontinuerlige »live«-reportage. Uanset politiske bindinger for den daglige nyhedsformidling ændrede man i det meste af Vesteuropa hele programfladen og sendte alt tilgængeligt materiale så hurtigt som muligt i en række ekstra nyhedsudsendelser. Det er også tydeligt, at man befandt sig i overgangen fra en transmissionsteknologi til en anden. Kablerne, der engang bandt det engelske empirium sammen, synger her helt tydeligt på sidste vers. I stedet er den amerikansk dominerende satellit-teknologi - omend endnu ufuldstændig, da der var tale om en ikke-geostationær satellit - ved at få overtaget. Endvidere har man selv med den fulde anvendelse af sine teknologiske ressourcer svært ved at indfri sine egne ambitioner. Da man ikke kunne skaffe billedmateriale nok, måtte man i de mange ekstra nyhedsudsendelser til stadighed vise de samme billeder igen og igen. Det kontinuerlige output, man ønskede at skabe, var det ikke muligt at skaffe. De logistiske problemer er også tydeliggjort af, at den eneste rigtige »live«-transmission, begravelsen af J.F.Kennedy, måtte planlægges til at finde sted på det tidsrum af dagen, hvor satellitten i en halv times tid var inden for gensidig synlighed mellem USA og Europa. Kennedy-mordet var en undtagelse i den form for TV-nyhedsformidling, som fandt sted i 1960'erne. Men der er ingen tvivl om, at den slags TV-begivenheder var med til at give TV-journalister en øget bevidsthed om, hvilken form for nyhedsformidling, der var særlig egnet for mediet.

I anden halvdel af 1970'erne begyndte ENG-teknikken at blive udbredt på europæi-

ske TV-stationer, hvorved man definitivt havde løsrevet sig fra film-mediet i TV-nyhedsformidlingen. Kombineret med den forbedrede redigeringsteknik gav det bedre muligheder for at vise aktuelle billeder: »Live on tape« som det paradoksalt nok kaldes, når man i en redigeret båndoptagelse giver en helt aktuel reportage fra en begivenhed. Den forbedrede redigeringsteknik betød samtidig at man lettere kunne montere billeder og tale sammen i integrerede *forløb*, sådan at det enkelte indslag fik en mere sammenhængende og selvstændig funktion i forhold til nyhedsoplæsningen.

Igen var det ikke kun teknikken, der var årsag til denne ændrede form. I løbet af 1970'erne og 1980'erne udvikledes en øget journalistisk bevidsthed i TV-nyhedsinstitutionerne, således at man i mindre grad opfattede det som TV-nyhedernes opgave at referere de væsentligste historier fra andre nyhedskilder, og i stigende grad så det som sin opgave selvstændigt at opsøge og dække nyheder samt – i et vist omfang – selv kritisk undersøge årsag og virkninger. Teknologiske muligheder og en øget journalistisk selvstændighed gik her hånd i hånd.

Dereguleringens konsekvenser

Baggrunden for den forøgede »live«-dækning i TV-nyheder skal søges i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne. Dereguleringen af TV-virksomheden i Vesteuropa medførte som bekendt, at de nationale TV-stationer baseret på public service princippet kom i konkurrence med mange lokale, nationale og transnationale kommercielle TV-stationer. Dette medførte en ændret institutionel målsætning for programvirksomheden, herunder nyhedsvirksomheden. Samtidig betød dereguleringen af satellit-teknologien og den teknologiske udvikling herindenfor, at denne i stigende omfang blev til rådighed for TV-formål.

I den ændrede situation viste nyheder sig at være en konkurrencedygtig genre for public service stationerne. For det første var det en populær genre, der generelt gav høje seertal, og for det andet havde public service stationerne mange års erfaring med nyhedsvirksomhed. For det tredje var det et område, hvor TV-stationerne i særlig grad kunne vise, at de indfriede public service-forpligtigelserne. Hvor

mange af de nye kanaler kun havde en nødtørftig nyhedsformidling, der primært skulle give dem et mere seriøst image, kunne de nationale public service institutioner her demonstrere deres uundværlighed i en for dem ikke alt for gunstig politisk konjunktur.

En af de måder hvorpå man valgte at konkurrere inden for denne genre, var gennem øget aktualitet⁷. Denne øgede aktualitet kan opnås på to måder. For det første ved at bringe helt aktuelt stof, i bedste fald »live«, i den enkelte nyhedsudsendelse. For det andet ved at øge antallet af nyhedsprogrammer, således at TV-stationen kan levere nyheder over et langt større tidsrum og dermed også reducere tiden inden en nyhed kan bringes.

I konsekvens af denne tankegang har især de store nationale TV-stationer i Vesteuropa øget antallet af daglige nyhedsudsendelser, således at man nærmer sig den time-nyhedsstruktur, som kendes fra radioen. I England, Frankrig, Italien, Spanien og Tyskland finder man på public service kanalerne typisk følgende struktur: Morgen-TV kl. 6-9, hvor der indgår en række nyhedsindslag; derefter 3-6 nyhedsudsendelser i løbet af dagen, hvoraf nyhedsudsendelsen ved 13-tiden er af længere varighed (ca. 30 min.) og de øvrige er af kortere varighed (ca. 5 min.) omend udsendelsen ved 17-tiden i nogle tilfælde har lidt længere varighed; en større nyhedsudsendelse af 1/2 times varighed tidligt på aftenen suppleret af 1-2 korte aften-nyhedsudsendelser; endelig en lidt længerevarende nyhedsudsendelse (ca. 15 min.) omkring midnat. Der er ikke tale om en fuldstændig time-nyhedsstruktur; dels er der ikke så mange TV-nyhedsudsendelser, så dette kan realiseres, dels er TV-nyhederne fordelt ujævnt over den daglige programflade. (Se *appendix* for en detaljeret oversigt over nyhedsstrukturen i disse lande.) Denne ændrede tidsstruktur for TV-nyheder ændrer tendentielt selve nyhedsopfattelsen og i snæver sammenhæng hermed ændres opfattelsen af virkeligheden. I og med at nyhederne udgør en erfaringsform for vores omgang med den sociale virkelighed, betyder en ændring af denne erfaringsforms tidsstruktur også en ændring af vores opfattelse af den sociale verdens tidsmæssige strukturering.

Som flere medieforskere (Williams, 1979; Ellis, 1984; Scannel, 1988; Schepelern, 1990) har

fremhævet, har TV's serielle struktur en korrespondens til dagliglivets repetitive karakter. Den serielle struktur giver TV's programmer den samme tidsrytme som seerens hverdagsliv; disse to tider bevæger sig med samme tempo og rytme. Især soap'en har formålet at skabe en sådan isomorfi mellem dens fiktive karakterers livsforløb og seernes hverdagsliv og livsforløb. Soap'en udgør en helt særlig hybrid mellem serie og føljeton; den kan som serien principielt fortsætte i årevis, og som føljeton'en er dens enkelte afsnit uafsluttede. Men soap'en adskiller sig fra den traditionelle serie og føljeton derved, at den hverken afsluttes i det enkelte afsnit eller er præget af ét overgribende større forløb, der stræber mod afslutning i sidste afsnit; derimod består den af en række forskellige handlingstråde, der til stadighed afsluttes og afføder nye handlingstråde, hvorved den også i sin tidsstruktur er en tro kopi af seerens hverdagsliv.

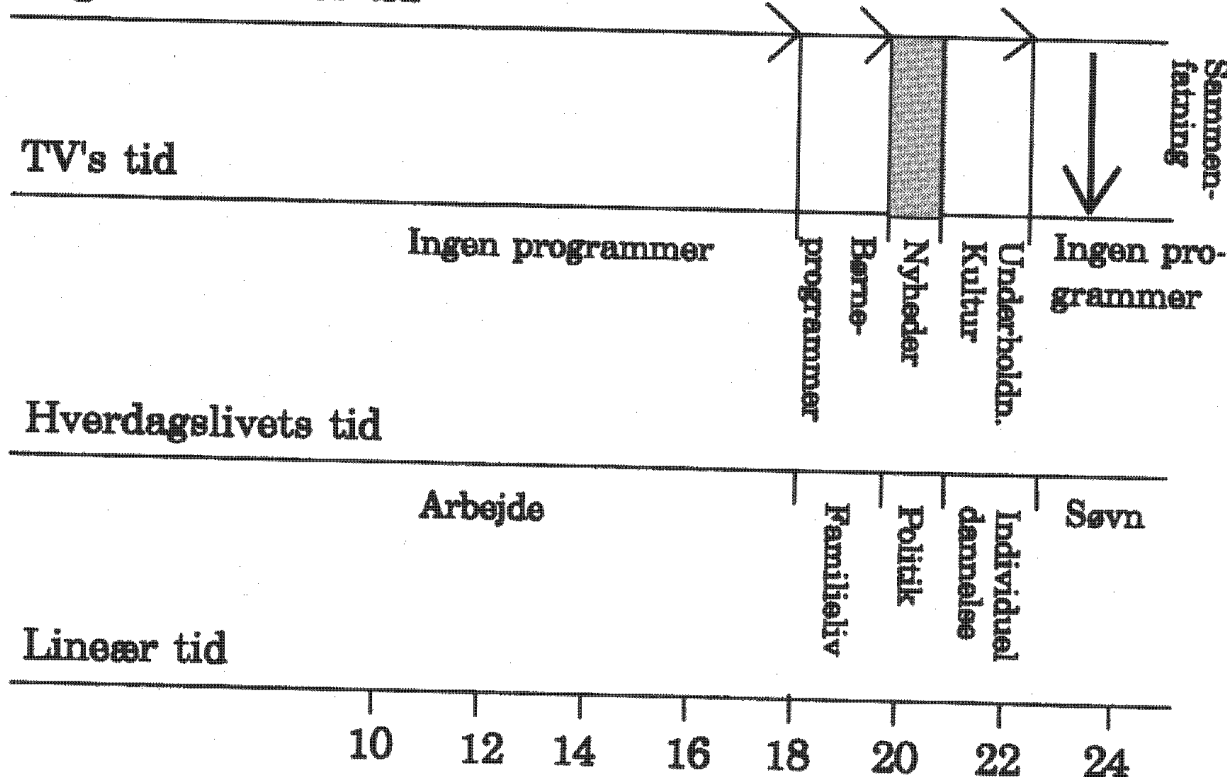
For TV-nyheder er det ikke kun relationen til seerens hverdagsliv, der er interessant, men også relationen til begivenhedernes tidslige struktur. Scannell(1988) peger på, at især soap'ens (men til dels også andre fiktionsseriers) lig-

hed med seerens liv betyder, at seeren får en illusion af, at de fiktive karakterer lever videre mellem hvert afsnit, parallelt med seerens liv. Det giver forud for hver ny episode en fornemmelse af »*unchronicled growth*«; den ny episode er en ajourføring af de fiktive personers liv i løbet af den sidste uge eller dag. På samme måde forløber virkelighedens sociale og politiske begivenheder sideløbende med seerens hverdagsliv, og nyhedernes funktion er at føre seeren ajour med den mellemliggende tids begivenheder. Denne ajourføring antager imidlertid forskellig karakter afhængig af, hvilken programfladestruktur TV-nyhedsprogrammerne er organiseret efter og afhængig af, hvordan programfladestrukturen forholder sig til seerens døgnrytme.

I figur 1 er der en grafisk fremstilling af tidsstrukturen for TV-nyheder i et større europæisk land før TV-konkurrencen. Den primære nyhedsudsendelse er programsat ved 20-tiden. De øvrige to korte nyhedsudsendelser er programsat 2-3 timer henholdsvis før og efter. De korte nyhedsprogrammer havde stort set samme indhold som den lange; de bestod af dagens hovedhistorier, men blev behandlet

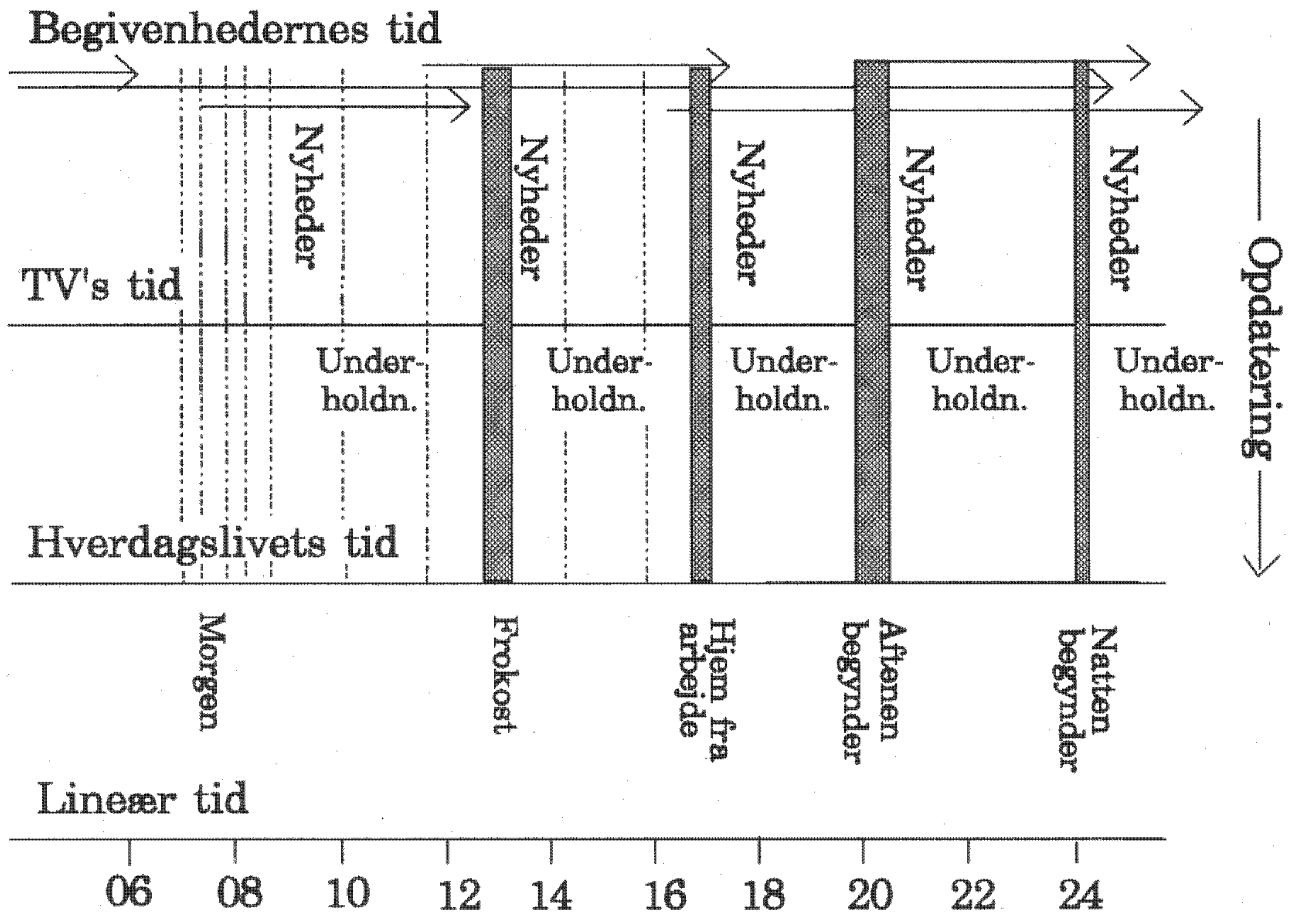
Fig. 1

Begivenhedernes tid

Stig Hjarvard, 1992

Fig. 2

Stig Hjarvard, 1992

mere oversigtsagtigt (i overskriftsform) og typisk uden brug af billeder. I figuren er tre forskellige tidsstrukturer sammenholdt: De politiske og sociale begivenheders tid, TV-nyhedsudsendelsernes tid og seerens daglige tid. TV-nyhedsudsendelsernes tidsstruktur er forbindelsesleddet mellem den politiske og sociale omverdens tid og TV-seerens tid, og i kraft af denne strukturerende funktion skabes en bestemt opfattelse af de politiske og sociale begivenheders tid.

Som følge af denne struktur fik TV-nyhederne karakter af *sammenfatning* af dagens begivenheder. Denne sammenfattende karakter er umiddelbart et resultat af misforholdet mellem længden af virkelighedens forløbne tid og længden af TV-nyhedsprogrammet. Alene i kraft af sin knebne tid må nyhederne nødvendigvis få karakter af en sammenfatning af de vigtigste indtrådte begivenheder. Sammenfatningen er imidlertid også et resultat af programfladestrukturen; nyhedsprogrammet ved 20-tiden er om ikke det eneste på dagen, så i hvert fald det væsentligste og dominerende.

Man kan derfor ikke i nyhedsprogrammet henvise til et kommende nyhedsprogram, der kan følge eventuelle videreudviklinger op. Nyhedsprogrammet udgør den sidste udfoldede behandling af dagens sociale og politiske begivenheder og derfor må den have sammenfattende karakter. Et væsentligt element i denne sammenfattende karakters formning af virkeligheden er *afsluttetheden*: Døgnets sociale og politiske hændelser behandles *efter* de har udsplet sig: Begivenhederne forløber i en cyklus fra morgen til nyhedernes udsendelsestidspunkt; herefter sker intet før næste dag.

Afsluttetheden korresponderer i den gamle public service programflade med en bestemt opfattelse af seerens sociale identitet på forskellige tider af døgnet: Dagen er arbejds tid (socialsfærens tid), og her er der ikke programvirksomhed; den sene eftermiddag er familiens tid (intimssfærens tid), og her er der børneprogrammer og programmer for hele familien; aftenen er den kulturelles oplysnings og/eller afslapnings tid (den kulturelle offentligheds tid), hvor der først er kulturprogrammer, lidt sene-

re mere underholdende udsendelser. I overgangen mellem intimssfærens og den kulturelle offentligheds tid bliver seeren for en kort stund homo politicus, om ikke deltager, så tilskuer til nyhedsprogrammets formidling af en politisk offentlighed. Den politiske offentlighed er i programfladen tidsmæssigt adskilt fra de øvrige sociale sfærer. Det gamle public service TV skabte gennem tidlige opdelinger demarkationer mellem de sociale sfærer. Homo politicus var ikke et aspekt af identiteten, som man kontinuerligt henvendte sig til; det var en social rolle, som man koncentrerede sig om på et afgrænset udsnit af sendefluden. Sammenfatningen og afsluttedheden var på denne måde også et resultat af seerens sociale døgnrytme, eller rettere: Hvordan TV-mediet konstruerede seerens sociale identitet på forskellige tider af døgnet.

I figur 2 er den nye programfladestruktur afbildet i forhold til begivenhedernes tid og seerens døgnrytme. Det er ikke noget specifik kanals programfladestruktur, men en »ideal« programflade, sådan som den med mindre variationer tager sig ud på store vesteuropæiske public service stationer og for perioden fra kl.17 og fremefter også på skandinaviske landes public service stationer. I denne nye struktur får TV-nyhederne ikke længere karakter af sammenfatning, men fungerer i stedet som en opdatering. Tidsrummet mellem hver nyhedsudsendelse er for kort til at det vil være meningsfyldt at foretage en sammenfatning af den mellemliggende tids vigtigste begivenheder. Det er ikke længere entydligt hvilken nyhedsudsendelse, der er dagens primære, når der sendes 2-3 længerevarende nyhedsudsendelser. Dermed bliver det vanskeligere at bestemme såvel for TV-station som for seer, hvor den autoritative sammenfatning af dagens begivenheder finder sted. Der er en begyndende tendens til, at den lange nyhedsudsendelse tidligt på aftenen, der traditionelt har fungeret som den primære, i den nye struktur ændrer status til ikke at være hovedavisen, men snarere bliver et specialprogram for de særligt nyhedsinteresserede.

I stedet for sammenfatning bliver nyhedsudsendelserne præget af en stadig opdatering, hvor den seneste udvikling af tidligere omtalte begivenheder gennemgås og eventuelle nye historier kort omtales. Fremfor en afsluttedhed er

denne nyhedsstruktur præget af en uafsluttedhed, en *kontinuitet*, hvor der refereres tilbage til omtalen i sidste TV-nyhedsudsendelse og i særdeleshed henvises frem til næste nyhedsudsendelse for flere detaljer, den seneste udvikling, fortsat opdatering. Hvor den journalistiske historie typisk blev færdigbehandlet i ét og samme nyhedsprogram i den gamle public service flade, løber den journalistiske historie nu over flere nyhedsudsendelser. Hvor den tidligere nyhedsstruktur gav nyhederne en *historieskrivende* funktion: sammenfatning af døgnet væsentligste begivenheder, skaber den nye tidsstruktur en *tidløs tid*: Den tidslige distance mellem begivenhed, nyhedsproduktion og reception svinder ind, og nyhederne bindes til en evig præsens.

Nyheder som overgangsritualer

Forskydningen fra sammenfatning til kontinuerlig opdatering markerer også en *ændret autoritetsrelation* mellem stat, TV-station og seer. Som monopolinstitution havde public service TV tidligere autoritet, ja ligefrem forpligtigelse til at foretage definitiv udpegning af de vigtigste nyheder; TV-nyhederne skulle sammenfatte nationens politiske dagsorden. Efter monopolbruddet kan en sådan autoritet ikke hævdes med samme kraft; i stedet kommer nyhederne stigende grad til at have en *service-funktion* over for borgerne. Og i kraft af service-funktionen må nyhederne være tilgængelige døgnet rundt.

De længerevarende nyhedsprogrammer i TV-konkurrencens programflade udsendes på tidspunkter, der korresponderer med *overgangene* mellem de daglige aktiviteter hos en tænkt gennemsnitlig seer: Om morgenen, til frokost, ved hjemkomst fra arbejde, ved begyndelsen på aftenen, ved aftenens afslutning. Disse overgange i seerens hverdag korresponderer samtidig med overgange mellem forskellige typer af underholdningsprogrammer. Nyhederne tilbyder en opdatering af seerens sociale omverdensorientering på de tidspunkter, hvor der typisk sker et skift i seernes dagligliv, og hvor der samtidig sker et skift i typen af underholdningsprogrammer. I programplanlægningen fungerer nyheds-slots'ene som overgange fra en gruppe af programmer/publikum til en ny gruppe af programmer/publikum. På denne

måde fungerer nyhederne både som en *indgang* til TV-programfladen for nye seere og som en *fastholdelse* af seere, der har set et forudgående underholdningsprogram. De kortere nyhedsudsendelser udgør en slags mikrostruktur inden for denne overordnede nyhedsstruktur. De korresponderer med abstrakte overgange i den lineære tid (det hele klokkeslet) og som markører af overgange mellem 1-2 programmer.

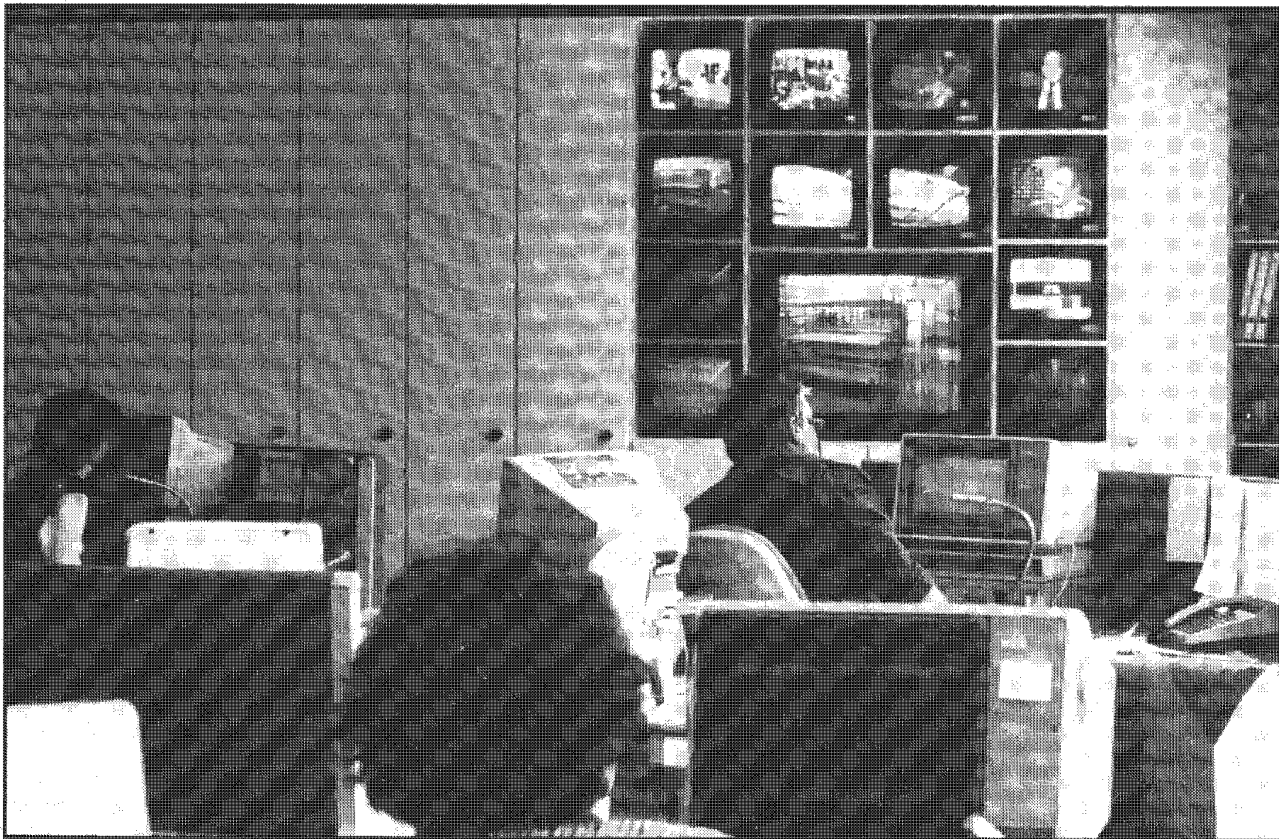
I denne nyhedsstruktur har nyhederne en *rituel* funktion, dvs. de virker på en gang som en *markering af brud* i programfladens endeløse flow og som en *sammenbinding* af programfladens sektioner. Nyhedernes funktion for den samlede programflade er i forlængelse heraf såvel at skabe variation som kontinuitet. Nyhederne er vehikel for seermaximeringen: Hvor et ubrudt flow af underholdnings/fiktionsprogrammer ville føre til at seerne lejlighedsvis slukkede for at genskabe den reale omverdensorientering, hvad der typisk ville finde sted i forbindelse med programfladens skift i programmer og/eller i forbindelse med skift i hverdagsrytmen, dér tilbydes nu en omverdensorientering gennem TV-mediet i form af et opdateret nyhedsbillede. Og nyhedsprogrammernes egen kontinuerlige karakter understøtter fastholdelsen: Omverdensorienteringen er integreret i programfladens flow. I konstruktionen af programfladen udnyttes nyhedsgenrens *privilegerede status*. I takt med den stigende TV-konkurrence er nyhedsgenren efterhånden den eneste, der mere direkte behandler en virkelighed uden for mediet selv, sådan at udbuddet af programmer er »polariseret« i henholdsvis nyhedsprogrammer, der behandler den ydre virkelighed, og underholdnings- og fiktionsprogrammer, der er kendetegnet ved en høj grad af iscenesættelse for TV-mediet selv. Traditionelle programtyper inden for public service institutionen som kultur- og debatprogrammer er marginaliseret omfangsmæssigt og hvad angår placering i konkurrencens programflade. Den privilegerede status som en særlig realitetsorienteret genre bevirker, at nyheds-slots'ene i programfladen bliver en slags kik-huller, hvorigennem en virkelighed uden for TV-institutionen kommer til syne.

Den gamle nyhedsudsendelse havde overvejende den *episodiske series form*: Den kunne ses uafhængigt af den forrige episode og bragte

stort set alle forløb til en afslutning inden for samme udsendelse. De samme aktører og konflikter kunne dukke op i næsten tilsvarende konstellationer år ud og år ind, men der tilstræbtes en vis finalitet i behandlingen af den enkelte nyhedshistorie inden for den enkelte nyhedsudsendelse. Enkelte historier kunne i kraft af det reale begivenhedsforløb fortsætte over flere dage eller uger i den gamle nyhedsstruktur. I disse tilfælde fik nyhederne på den enkelte histories niveau karakter af *føljeton*.

Den nye nyhedsstruktur har snarere *soap's form*: Den spinder hele tiden videre på gamle historier, og selvom disse bringes til afslutning, opstår der til stadighed nye historier, der peger frem mod næste afsnit. Kun få historier behandles i en enkelt nyhedsudsendelse; uanset om den enkelte histories reale begivenhedsforløb er afsluttet eller ej, løber den over flere nyhedsudsendelser, om ikke andet så blot som gentagelse. Denne tidlige organisering af nyhedsudsendelserne former vores opfattelse af virkelighedens tid. Hvor omverdens politiske og sociale begivenheder tidligere fremstod som afsluttede eller havde en klar døgnrytme, former omverdenen sig nu som et stadigt kontinuum af hændelser, der nok afsluttes, men til stadighed afføder nye begivenheder. I kraft af nyhedsudsendelsernes uafsluttedhed skabes der på samme måde som hos *soap'en* en oplevelse af, at de tidligere omtalte begivenheder fortsætter i en parallel tid, men »bag skærmen« mens vi ser andre programmer eller evt. foretager os andre gøremål.

Denne oplevelse af, at virkelighedens begivenheder udfolder sig i en parallel tid bag skærmen for – i programfladens overgange – at bryde igennem udbuddet af fiktiv eller iscenesat underholdning, kan bedst beskrives med et begreb fra EDB-verdenen: *Multitasking*. Der er to sæt af »programmer«, dvs. lyd/billedflader tilgængelige for TV-seeren: Et lag bestående af TV's egen underholdningsflade bestående af shows, quiz'er, fiktionsserier og film; et andet lag bestående af virkelighedens billeder, der kommer igen med regelmæssige intervaller, og principielt altid er tilgængelige såfremt noget virkeligt vigtigt skulle finde sted. Indtræder den store begivenhed, brydes den eksisterende schedule, og virkeligheden presser sig i bogstaveligste forstand på ved at afbryde underholdningsflowet og komme med de seneste nyhedsbilleder.

Den europæiske TV-nyhedsudveksling, Eurovision News Exchange, her kontrolrummet i Geneve, planlægger en »real time-udveksling« af internationale TV-nyheder, så billeder bliver distribueret til alle i det øjeblik, de er tilgængelige ét sted i netværket. Foto: Piraud & Grivel.

Satellite News Gathering, SNG

Hvor 1970'erne tekniske revolution var ENG, var 1980'ernes SNG, Satellite News Gathering. SNG var muliggjort af samspillet mellem dereguleringen af satellit-kommunikationen og miniaturiseringen af satellit-teknologien. De europæiske public service stationer havde lige siden TV-satelliternes start forsøgt at udnytte den eksisterende kapacitet så godt som muligt, men især PTT-institutionernes prispolitik havde begrænset udnyttelsen af satellit-teknologien. Ikke desto mindre var man allerede tidligt i 1980'erne storforbrugere af satellit-teknologi: I 1982 stod Vesteuropa for den største andel af al TV-trafik på Intelsat-systemet, og USA var rykket ned på en andenplads (Hultén & Hultén, 1985). Med opsendelsen og den næsten samtidige deregulering af Eutelsat-systemet ekspanderede denne brug. Fra 1985 lejede EBU sig permanent ind på Eutelsat, og det europæiske TV-nyhedssystem, Eurovision News, gik over til at foretage sine daglige nyhedsud-

vekslinger pr. satellit. De private TV-nyhedsbureauer Visnews og WTN er også overgået til distribution via satellit med et stadigt stigende antal daglige nyhedspakker.

For nyhedsformidlingen har det endvidere været af stor betydning, at også den praktisk håndtering af satellit-teknologien helt eller delvis er blevet fravristet PTT-myndighederne, sådan at TV-stationerne nu selv kan anskaffe sig og operere jord-stationer. SNG øger muligheden for at give nyheder om fjerntliggende begivenheder en selvstændig profil. Det drejer sig om at vise, at TV-stationen er til stede i begivenhedernes rum, typisk gennem brug af en stand-upper med den udsendte reporter. Hvor argumentet for tilstedeværelsen tidligere har været, at korrespondenten skulle have mulighed for at opdyrke egne kontakter og foretage selvstændig research på en historie, er den i stigende grad begrundet i selve behovet for at markere tilstedeværelsen.

Den stigende TV-konkurrence har imidlertid skabt tvivl om, hvorvidt det eksisterende sy-

stem med 4-5 faste nyhedspakker om dagen er tilstrækkeligt. På et møde for TV-nyhedschefredaktører i EBU i juni 1986 besluttede man i lyset af den øgede konkurrence at undersøge muligheden for at etablere et såkaldt dedikeret »real-time« nyheds-network. Herved forstås et permanent system, hvor der kun udveksles TV-nyheder og som hele tiden er åbent, således at TV-nyheder kan udveksles på netop det tidspunkt, hvor de er tilgængelige. Det er planen, at dette system skal kombineres med brugen af mobile jordstationer. Det er specielt de store vesteuropæiske TV-stationer, der ønsker et »real time« network; de mindre og mellemstore TV-stationer har endnu ikke behov for det eller ikke råd til det. Når systemet er etableret vil det give forbedrede muligheder for helt aktuelle nyhedsbilleder og gentagne »live«-indslag. Ud over denne forbedrede logistiske struktur til brug for de nationale TV-nyhedsprogrammer planlægger EBU også et samlet europæisk modspil på nyhedsområdet. For mere direkte at kunne konkurrere med dedikerede TV-nyhedsstationer som Sky News og CNN, er man i EBU-regie ved at oprette en ren nyheds-satellitkanal kaldet Euronews.

»Live«: Forløb og udsigelse

»Live« betegner *ikke* nogen særlig genre eller programform. På tværs af de fleste genrer bortset fra film og fiktionsserier kan der være anvendt »live«-form. Som sådan udtrykker begrebet ikke en afgrænset genre eller indslagstype, men en *kvalitet*, der kan appliceres på tværs af en række genrer, på programmer som helhed eller på enkelte indslag. Denne kvalitet består mere præcist i at der *reelt* skabes en tidsmæssig enhed mellem den empiriske udsigelse og reception og den iscenesatte udsigelse: Studieværtens henvendelse til seerne iscenesættes i samme real-tid som TV-transmissionen. Dette er hvad jeg vil kalde TV's *grundlæggende* »live«-form. I kraft af mediets mulighed for konservering af program-materiale, kan man vælge, om et givent programs iscenesatte udsigelsesstruktur reelt skal være sammenfaldende med den empiriske udsigelses tid, eller man blot skal simulere et sådant sammenfald. Friheden til at simulere et sådant sammenfald er ikke uindskrænket, men i høj grad bestemt af genrekonventioner. I nyhedsudsendelser skal den pri-

mære iscenesatte udsigelse reelt være i samme tid som den empiriske udsigelse; derimod kan sekundære, dvs. indlejrede udsigelser godt være markeret i en anden tid. Den grundlæggende »live«-form, som vi f.eks. møder hvergang TV-nyhedsoplæseren dukker op i programstrømmen, er nødvendig, men ikke tilstrækkelig for at vi kan tale om *egentlig* »live«-virksomhed. Afgørende for, at man kan tale om egentlig »live« er, at også det stof, som udsagnet behandler, befinder sig i samme tid som den empiriske og iscenesatte udsigelse: Den virkelighed som behandles i et program, hvad enten den er iscenesat eller ej, skal reelt befinde sig i samme tid som studieværtens henvendelse og den faktiske TV-transmission og reception.

I det følgende skal jeg prøve at præcisere, hvad der sker med fortælle-formerne i TV-nyheder, når denne »live«-kvalitet appliceres. I TV-nyhedsproduktionen udgør *indslaget* den centrale enhed, der afgrænser behandlingen af et givent virkelighedsfelt. Indslaget kan være sammensat af en eller flere mindre enheder, der kan betjene sig af den samme eller flere forskellige fremstillingsformer: interview, kommentar, reportage etc. Indslaget er således ikke afgrænset af én bestemt fremstillingsform, men derimod af udsigelsesstrukturen, der samler de forskellige delelementer til et samlet udsagn. Ved fortælleformer i TV-nyheder vil jeg forstå udbredte konventionaliseringer af hvordan et indslag er sammensat af forskellige fremstillingsformer, og udsigelsesmæssigt kædet sammen til et kohærent udsagn. *Reportagen* udgør en sådan konventionaliseret sammenstilling af elementer og udsigelsesmæssig strukturering.

Tager man udgangspunkt i Elveson(1979)'s definition af reportagen⁸ ser man, at denne form i høj grad er bestemt i kraft af fortællerens (journalistens) relation til det behandlede stofs tid og rum. Journalisten skal ikke kun gengive det skete i det selvoplevedes form, men det skal faktisk bygge på hans eller hendes »egna direkte oplevelser«. Det er dog ifølge Elveson(1979) ikke nødvendigt, at den faktiske videreformidling sker hurtigt; det er tiden fra oplevelse til egen bearbejdning, dvs. nedskrivning, redigering eller lign., der er afgørende. Endvidere skal tid og sted for hændelserne skal være tydeligt markerede.

Ser man på den traditionelle TV-reportage fra udlandet består den typisk af følgende række forskellige del-indslag:

– beskrivelse af igangsættende begivenheder/problemformulering: På billedsiden gives en karakteristik af de involverede aktører og det rum, hvori begivenhederne udfolder sig, og på lydsiden giver journalisten med voice-over en præcisering af konflikten emne, igangsættelse og udvikling.

– uddybning ved de involverede aktørers egen beretning af begivenhedsforløbet, deres synspunkter eller en udefrakommende vurdering af konflikten gennem et interview.

– afrunding af indslag gennem sammenfattede kommentar om begivenhedernes årsager, konsekvenser, konflikten fortsatte aktualitet eller mulige løsning inden for national politisk ramme, det internationale samfunds institutioner etc. Denne kommentar gives af journalisten selv enten som voice over eller (hvad der er en stigende tendens til) som stand-upper, dvs. med journalisten i billedet stående foran en for begivenhederne karakteristisk baggrund.

En sådan TV-reportage lever ikke op til Elvesson(1979)'s definition af reportagen: Fremstillingen har sjældent det selvoplevedes form, ligesom der endnu sjældere vil være tale om, at der reelt er tale om noget selvoplevet. I stedet gengives andres udsagn i interviews, hvorigenem man eventuelt får adgang til en mere direkte erfaring om den behandlede konflikt. Kravet om selvoplevelse realiseres på et uventet og rudimentært niveau gennem journalistens blotte *tilstedeværelse* i begivenhedernes univers. Den traditionelle TV-reportage er kendetegnet ved en *fortællelemæssig afsluttedhed*. På realplanet er dette et resultat af, at reportagen udsendes tidsforskudt og som sådan er færdigbearbejdet af journalisten før udsendelse. På det udsigelsesmæssige plan fremstår afsluttedheden i kraft af, at journalisten ikke kun er tilstede i begivenhedernes univers, men også er *iscenesat som den primære fortæller*, der udsiger det samlede indslags udsagn. Konkret sker dette ved at det er journalistens stemme, der på lydsiden binder de enkelte del-indslag sammen. I kraft af sin fortæller-rolle er journalisten både tilstede i begivenhedernes univers og markeret som distanceret i såvel tid og rum fra disse begivenheder.

»Live«-reportagen adskiller sig på en række punkter fra den traditionelle TV-reportage.

Den afgørende forskel er, at disse forskellige del-indslag skal afvikles inden for det samme fysiske rum, som journalisten er placeret i. Hvor den traditionelle TV-reportages delindslag kan springe i tid og rum, er »live«-reportagen begrænset til én tid og ét rum, begivenhedernes tid og rum. Inden for dette rum kan journalisten bevæge sig rundt, men han kan ikke flytte sig til en anden tid og andet rum uden at bryde »live«-formen. For en umiddelbar betragtning lever »live«-reportagen bedre op til Elvesson(1979)'s krav, da denne oftere vil have det selvoplevedes form og i enkelte tilfælde også reelt være selvoplevet. I heldigste fald vil begivenhederne udspille sig netop på samme tid som »live«-transmissionen, og i så fald vil selvoplevelsen kunne oversføres til seerne: De vil selv kunne se og høre begivenhederne udfolde sig. Ofte vil selvoplevelsen dog være en simulation: De verbale udsagn, som journalisten giver i en »live«-reportage vil meget sjældent være begrænset til det selvoplevede; der vil typisk være tale om oplysninger indhentet på anden hånd. »Live«-formens funktion er at give disse sekundære oplysninger *autenticitet*, dvs. give dem karakter af primær erfaring, i kraft af journalistens tilstedeværelse i begivenhedernes univers.

Når kommunikationens tid og rum smelter sammen med begivenhedernes tid og rum sker der en fusion af journalistens to roller: Han eller hun er på en gang indlejret i begivenhedernes univers og fortæller *fra* dette univers. Hvor der i den traditionelle TV-reportage er en markering af forskellen mellem disse to udsigelsespositioner som henholdsvis primær udsigelse og sekundær, iscenesat udsigelse, er disse i »live«-reportagen smeltet sammen til et uadskilleligt hele. Ved at illudere ligestillethed med de øvrige aktører i begivenhedernes univers, kan fortællerrollen forlenes med den primære erfarings autoritet. »Live«-reportagen har en *uafsluttet* karakter: Når fortæller og begivenheder befinder sig i samme tid og rum, kan fortælleren ikke sætte sig ud over de øjeblikkelige begivenheders horisont. På linie med de øvrige aktører i begivenhedernes univers vil fortælleren være præget af uvished om fremtiden: fortællingen kan for så vidt ikke afsluttes førend begivenhedernes forløb selv har fundet en afslutning; »live«-reportagens fortælling afsluttes ikke, den *afbrydes* midlertidigt for siden at blive

genoptaget så fortællingen kan fortsætte. »Live«-reportagen udgør således en situationsrapport i en længerevarende fortælling.

Nyheder som fortælling

I en række journalistiske historier af typen »hard and hot news« er det muligt at identificere det narrative forløbs konstituerende *elementer*. På dybdeniveauet kan man lokalisere udgangspunktets tilstand, en transformation, en ny tilstand. På det øvre, fremstillingsplan, kan man lokalisere forskellige involverede aktører, deres kvaliteter, intentioner, handlinger, etc. Kravet om fortællingens integration af begivenhederne under en og samme handlings enhed vil typisk også være opfyldt: Man kan se nyhedsformen som en måde at isolere og dermed begribe et sæt af sociale interaktioner som indbyrdes, typisk kausalt sammenhængende underlagt en eller anden form for menneskeligt projekt. Der hvor den journalistiske historie adskiller sig fra en egentlig fortælling sådan som narratologien forstår den, er i den *tidslige organisering* af elementerne. Dette betyder ikke, at der ikke kan lokaliseres en klar kronologi i den journalistiske historie; tværtimod vil angivelse af de forskellige begivenheders tid være hyppigt forekommende. Fraværet af den tidslige organisering skal forstås i forhold til fortællingens strukturering af begivenhederne: Den journalistiske historie, når den formidles i et medium, fortæller ikke de indtrådte begivenheder i den tidslige og kausale/logiske rækkefølge som de successivt fremtrådte for de narrative agenter, og hermed forsvinder dens karakter af fremadskridende fortælling.

I stedet vil den journalistiske historie, konventionaliseret i den omvendte pyramides fortælleform, fortælle om de væsentligste aspekter af begivenheden på én gang så at sige. I kraft af selve nyhedsformen, der først gør et begivenhedsforløb fortælleverdigt, når den afgørende transformation er indtrådt, vil den journalistiske historie begynde med transformationen og dernæst på en og samme tid sætte denne transformation i relation til den oprindelige tilstand, et umiddelbart før, og konsekvenserne, et umiddelbart efter. Den journalistiske fortælling vil ikke organisere begivenhederne i en følge, der (»gen«-)skaber begivenhedsfølgen som et menneskeligt projekt. Den tyske recep-

tionsforsker, Wolfgang Iser, har påpeget, at den fiktive fortælling på ethvert givet tidspunkt i forløbet skaber en dobbelthed af *retention* og *protention*, en tilbageholdelse og sammenfatning af det hidtil indtrådte begivenhedsforløb og en protention, en rettedhed mod de kommende begivenheder. Denne dobbelthed af tilbageholdthed og fremadrettethed, som læseren til stadighed fastholdes i gennem læsningen af fortællingen, er et udtryk for, at den tidslige organisering af fortællingens udtrykskæde muliggør en subjektiv indlevelse i det menneskelige projekt som selve begivenhedsforløbet er udstyret med. Den journalistiske historie mangler dette narrative »drive«; når den udtryksmæssige organisering af begivenhedsforløbet ikke gestalter forløbene som en følge, som en stadig bevægelse præget af dobbeltheden af tilbageholdthed og fremadrettethed mister begivenhedsforløbet sin narrative karakter. Den journalistiske historie vil ofte indeholde enkelte narrative passager, sætningskæder hvor begivenhedernes følge organiseres som de fremstod for de narrative agenter og er udstyret med menneskelig interesse. Disse narrative brudstykker, dynamiske udsagn, kædes imidlertid ikke sammen til en overordnet narrativ kæde, der stræber mod et samlet slutpunkt, hvorved de dynamiske udsagn mister deres dynamiske karakter og i stedet »forvandles« til statiske, kvalifikative udsagn om begivenhedsforløbet. Den journalistiske historie bliver til beskrivelse og trods sit indhold statisk i sin form.

»Live«-formens tidligere nævnte uafsluttethed gør den velegnet til at skabe et narrativt forløb på tværs af de enkelte nyhedsprogrammer. I de tilfælde hvor reale begivenheder ikke er afsluttede, men under fortsat udvikling, kan »live«-formen udnyttes optimalt: Ved til stadighed at vende tilbage til og tale fra begivenhedernes rum skabes den narrative rettedhed både forud og bagud, og i kraft af fortællerens tilstedeværelse i begivenhedernes tid og rum tilføres begivenhederne en illusion af primær erfaring og dermed øget menneskelig interesse. Selv med direkte TV-dækning kan man imidlertid kun fragmentarisk fremstille de egentlige aktørers centrale handlinger. Som oftest er »live«-TV begrænset til at gengive de vigtigste talehandlinger, dvs. taler, kommentarer m.m. fra de vigtigste aktører. Undtagelsesvis kan man

»live«-dække handlingernes mere fysiske aspekter typisk i form af voldelige handlinger. »Live«-reportagen kan her afhjælpe TV's manglende mulighed for at lyd- og billeddække de egentlige aktørers centrale handlinger og den dermed forbundne menneskelige interesse. Placeringen i begivenhedernes tid og rum kan gøre det muligt for TV-journalisten at gøre sig til en del af begivenhedsforløbet: Ved typisk at placere sig hos den ene part i en konflikt kan journalisten oplade fortællingen med sin egen menneskelige interesse: Vil journalisten, som de andre aktører på denne side af konflikten, blive ramt af kugleregnet, tåregassen, kampvognene osv.

Anvendelsen af en egentlig narrativ forløbsstruktur er begrænset til dækning af begivenhedsforløb, der er uafsluttede i forhold til den givne TV-nyhedsudsendelse. Som følge af det narrative »drive's« indbyggede seerfastholdelse bliver fortsatte begivenhedsforløb noget, som nyhedsredaktioner med mange nyhedsslots og de dedikerede nyhedskanaler opsøger for at kunne lave kontinuerlig opdatering på den samme historie. Og i kraft af disse TV-stationers dominans og status inden for det europæiske TV-system danner denne nyhedsform

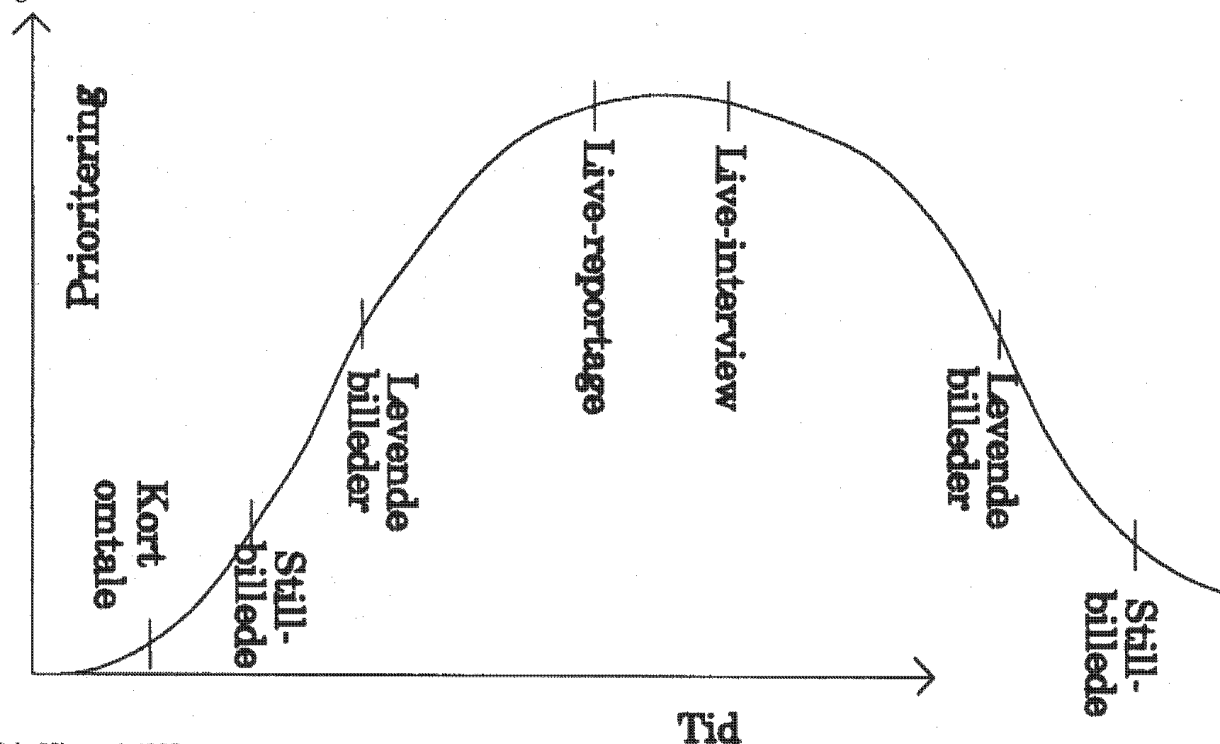
forbillede for mange andre mindre TV-stationer, også selvom disse ikke har en programfladestruktur, der er særlig velegnet til en sådan nyhedsvirksomhed.⁹

Nyhedskriterier og prioritering

Begivenheder, der har ringere tidsmæssig udstrækning og/eller ikke udvikler sig mere, vil i den nye nyhedsstruktur typisk også blive behandlet i flere på hinanden følgende nyhedsudsendelser. I så tilfælde vil der ikke være tale om en narrativ forløbsstruktur, men helt uden forløbsstruktur på tværs af udsendelserne er behandlingen af historien heller ikke. Denne forløbsstruktur kan minde om et narrativt forløb i sin ydre form, men er alligevel »noget andet«. Denne anden forløbsstruktur består i, at en historie »vokser« i løbet af en periode for siden at aftage og til sidst forsvinde. Behandlingen af begivenhederne tager til i intensitet; og i kraft af denne forøgede behandling fremstår det på det subjektive plan som om også begivenhederne tager til i væsentlighed og intensitet.

TV-nyhedsprogrammer betjener sig af 4 måder, hvorpå man kan markere de behandlede historiers væsentlighed i forhold til hinanden:

Fig. 3

1. Indslagetets længde.
2. Indslagetets placering i nyhedsudsendelsen.
3. Anvendelsen af billedmateriale, hvor hierakiet er: »Live«-billeder, levende billeder, still-billeder, ingen billeder.
4. Såfremt der er tale om et stjernereporter-system, vil valget af journalist til dækning af historien være et index for væsentlighed.

Disse måder at markere en histories væsentlighed på anvendes i sammenhæng med hinanden. Top-historien er således den, der får den længste behandling, har den bedste placering og indeholder »live«-reportage med deltagelse af stationens stjerne-journalist. De forskellige måder kan tillige bruges som erstatning for hinanden: Har man få billeder, kan man i stedet give indslaget en god placering o.s.v. I figur 3 er givet en grafisk fremstilling af et typisk forløb for en tænkt nyhed i løbet af en række nyhedsudsendelser. Der tænkes her, som nævnt ovenfor, på en begivenhed, der ikke udvikler sig videre. Ved første nyhedsudsendelse efter den pågældende begivenhed vil der komme en kort omtale uden brug af billeder; til næste nyhedsudsendelse vil den få lidt længere behandling og man vil være i besiddelse af et still-billede; ved næste udsendelse har man et bearbejdet indslag med levende billeder fra begivenheden og ved næste igen har man en »live«-reportage fra stationens udsendte medarbejder. Herefter aftager historien i intensitet for til sidst at bringes som et kort indslag med brug af et still-billede i »vinduet« ved siden af nyhedsoplæseren.

Som et resultat af arbejdsprocessen og afviklingsteknologien tager dækningen af historien form af en trinvis stigende prioritering af historien under anvendelse af de tidligere nævnte fire måder. Hvor det tidligere har været et problem at skaffe billeder hurtigt frem til stationen, er det i stigende grad et problem at få dem bearbejdet til udsendelse. Selv om man har friske billeder i løbet af meget kort tid, vil de typisk først være klar til udsendelse i anden eller tredje nyhedsslot: Tidligere historier har bundet ressourcer, der først kan frigøres, når disse historier nedprioriteres.

Forløbet er ikke narrativt, eftersom der ikke er tale om en tidlig fremadskriden af et begivenhedsforløb med karakter af menneskelig

projekt. Der er i stedet tale om en *repetitiv* forløbsstruktur bestående af stadigt mere udfoldede *beskrivelser*. I dette repetitive forløb sker der samtidig en *trinvis tilnærmelse* mellem udsigelsen rum og begivenhedernes rum: For hver nyhedsudsendelse vil dele af den iscenesatte udsigelse, dvs. indlejrede iscenesatte udsigelser, bevæge sig tættere på stoffets rum især som en følge af billedbrugen: Den korte meddelelse uden brug af billede er udsigelsesmæssigt længst fra begivenhedernes rum; den direkte reportage tættest på begivenhedernes rum.

Ligesom det narrative forløb skabes der i kraft af det »anderledes« forløb en oplevelsesmæssig spænding, der i sin ydre form minder om de intensitetsudsving, et narrativt forløb typisk skaber: Langsom opbygning af spænding - kulmination – relativt hurtigt spændingsfald. Det narrative forløb består i en tidlig ordning af udtryk, der skaber en *indre* udviklingslogik, et menneskeligt projekt, i rækken af begivenheder, og af denne indre udviklingslogik opstår den narrative spændings intensitetsudsving. Den afsluttede histories forløb over en række nyhedsudsendelser konstruerer oplevelsesmæssig intensitet på en anden, i forhold til begivenhederne *udvendig* måde. Den udsigelsesmæssige bevægelse træder i stedet for begivenhedernes bevægelse. Hvor narrativ spænding skabes gennem identifikation med det menneskelige projekt, skabes dette anderledes forløbs spænding gennem en eksplicit udsigelsesmæssig insistering på det fortalles væsentlighed.

Sociologisk imagination

På det relativt abstrakte plan som denne analyse holder sig på, er det vanskeligt at sige noget konkret om de indholdsmæssige aspekter af »live«-dækning i TV-nyheder. Man kan helt overordnet sige, at de rum- og tidsstrukturer, som er indeholdt i »live«-formen og den nye programfladestruktur udøver en løs »betydningsvang« på indholdet: »Live«-formen sætter nogle præmisser, der gør gestaltningen af visse typer indhold mere oplagt end andre og giver denne gestaltning nogle bestemte retninger. Mere kan man dårligt udlede på dette abstrakte niveau; for at nå videre må man foretage konkrete analyser af nyhedsformidlingen.

For blot at udpege nogle problemstillinger,

som er blevet rejst i forbindelse med dækningen af bl.a. Golfkrigen, vil jeg pege på, at »live«-reportagen og mere generelt TV-nyhedsformidlingens aktualitets-»syndrom« tendentielt synes at erodere refleksionens niveau i nyhedsformidlingen. Den franske TV-journalist Christine Ockrent fra Antenne 2 sagde således som kommentar til dækningen af Golfkrigen:

»De audiovisuelle medier lider under en mangel på refleksion.

TV har akkumuleret et formidabelt teknisk udstyr uden at man har gjort sig den umage at overveje konsekvenserne for det redaktionelle arbejde. Det er indlysende, at vi endnu ikke formår at forene den direkte nyhedsformidling med redaktionel stringens.«¹⁰

Denne mangel på refleksion har både et redaktionelt og et fremstillingsmæssigt aspekt. Redaktionelt giver den direkte form problemer for kildekritikken; den manglende tid til refleksion gør tendentielt medierne mere afhængige af deres forhåndenværende kilder. Fremstillingsmæssigt betyder den direkte form, at man underlægger sig de øjeblikkelige begivenheders mikro-perspektiv. De igangværende begivenheders tid og rum fastlægger i næsten bogstaveligste forstand horisonten for, hvad der kan tales om. Det betyder, at det i stigende grad bliver vanskeligt at se disse begivenheder som led i sociale processer og strukturer, der har en helt anden rumlig udstrækning eller tidsmæssig udviklingstakt.

Den amerikanske sociolog C. Wright Mills har sagt, at også den seriøse journalistik blev (burde) vurderet efter dens evne til at udvise *sociologisk forestillingsevne*. »Live«-formen kan både øge mulighederne for at formidle en sådan forestillingsevne og rummer nogle mulige blokeringer for noget sådant. På den ene side muliggør »live«-formen en større indlevelse i og forståelse for hvordan »store« internationale spørgsmål også har realitet på mikro-planet som konkrete interaktioner mellem mennesker. På den anden side synes »live«-formen indtil videre at medføre, at man fortaber sig i dette mikro-plan. Hvis man med redaktionel refleksion også forstår sociologisk forestillingsevne, stiller »live«-formen øgede krav til journalisterne evne til at formidle sammenhænge mellem det generelle og det partikulære, mellem det abstrakte og det konkrete, mellem det

sociale og det individuelle, mellem det historiske og det øjeblikkelige.

I det foregående har jeg trukket en udviklingstendens op ved at sammenstille en ældre public service-baseret nyhedsvirksomhed med TV-konkurrencens mere »moderne« nyhedsformidling. Jeg har endvidere behandlet den vesteuropæiske nyhedsformidling under ét og kun undtagelsesvis givet danske/nordiske specificeringer. Som følge af dette generalitetsniveau er fremstillingen præget af forenklinger og udeladelser. Selvom jeg har forsøgt at gengive en vis kontinuitet i udviklingen, har det været vanskeligt at undgå en før-nu modstilling. Det skal derfor understreges, at denne fremstilling peger på en udviklingstendens og ikke postulerer en endegyldig forvandling. TV-nyheder har således fortsat også en sammenfattende karakter og traditionelle fortælleformer har stadig en vigtig plads. Specielt i de nordiske lande har vi endnu kun set de første tegn på ændringer.

Nyhedsteknologiens »pace« synes nu især koncentreret om den sidste flaskehals, afviklingsteknologien. Når denne sidste logistiske »hurdle« er klaret, vil den globale landsby for alvor være en realitet og nyhederne blive konstrueret og udsendt samtidig med begivenhedernes egen udfoldelse. David Wratten fra TV-nyhedsbureauet Visnews har formuleret konsekvenserne af en forbedret afviklingsteknologi således:

»Om ti års tid kan vi være i en situation, hvor nyhedsprogrammets studievært sætter sig ned og ikke har den fjerneste idé om, hvad de næste 2/3 af nyhederne handler om, fordi det hele er ved at blive konstrueret.«¹¹

Nyheder som daglig historieskrivning er ved at forsvinde. Fremtidens TV-nyheder er i en anden tid: Den tidløse tid – den evige nutid.

Noter

1. I Vesteuropa gælder det, at omkring halvdelen af TV-indslagene om internationale forhold er leveret af andre nationale TV-stationer; den anden halvdel kommer fra private TV-nyhedsbureauer, hovedsaglig Visnews og Worldwide Television News (WTN) samt i mindre omfang CNN. Når

- man kan få indtryk af noget andet ved at kikke på TV-skærmen, hænger det sammen med, at der i Europa ikke er tradition for at mærke nyhedsbillederne med producentens navn og logo. Ligeledes leveres TV-billederne med »naturlig« lyd, dvs. uden fremmedsproglig speak. Dette overholdes sædvanligvis af Visnews og WTN, hvorved det er muligt at »fordanske« udenlandske billeder, f.eks. ved at give dansk speak. Hovedparten af de billeder, vi ser, om udenlandske forhold er således produceret af andre TV-institutioner/-bureauer; men dette er ikke synligt. Kun CNN's logomærkede billeder er synlige som »fremmede« billeder.
2. Ved *udsigelse* forstås de betydningselementer, der strukturerer og sikrer en teksts kommunikative dimension, herunder markering af fortællerforhold, tid, rum, modaliteter m.m. Ved *udsagnet* forstås det »egentlige« betydningssindhold, dét kommunikationen handler om.
 3. For en analyse af etableringen af Eurovisions-nyhedssamarbejdet se Hjarvard(1990).
 4. At pålidelighed går forud for aktualitet er selvfølgelig, hvad enhver journalist og nyhedsinstitution vil hævde altid er tilfældet. Men som f.eks. Schlesinger(1987) peger på, har dette krav været tolket særligt strengt inden for public service traditionen.
 5. *Publiceringsregler for Danmarks Radios nyhedstjeneste*, vedtaget af Radiorådet 7.april 1964. Gengivet i Mortensen(1975).
 6. EBU Planning Group d. 15-16.jan.1964, EBU dokument O.A./1974, Com.Pro.773, app.1.
 7. En anden central måde, der ikke behandles nærmere her, var gennem en ændring af nyhedsoplæserens direkte personlige henvendelsesform. Dette er uddybet hos Hjarvard(1991b).
 8. Gunnar Elvesons arbejdsdefinition lyder: »en redovisning som återger en samtida (yttre) verklighet och bygger på iakttagarens egna direkta upplevelser registrerade inom ganska kort tid i det självupplevdas form samt med tidpunkt og plats väl preciserade« (Elvesson(1979):15).
 9. Som eksempel på denne imitation kan nævnes, at da DR-TV skulle fejre TV-Avisens 25 års fødselsdag og DR-TV's 40 års fødselsdag, valgte man at sende time-nyheder det meste af dagen igennem.
 10. Dagbladet Information d.27.2.1991.
 11. Eget interview med David Wratten, international manager, Visnews; foretaget d.29.august 1990.

Litteratur

- Baysinger, C.L. (1988) *The impact of satellite news gathering technology on the broadcast news industry at the local and network levels*, upubliceret, Michigan State University, Department of Telecommunication.
- Eco, U. (1989) »Den tabte gennemskuelighed«, in Eco, U.: *Farvel til Middelalderen*, København: Forum/Samleren.
- Dayan, D. & Katz, E. (1985) »From Ritual to Fiction: Television Ceremonial Events, Multiple Audiences and Narrative Form«, in Jensen, K.B. & Schrøder, K. (ed.): *Reading Mass Media*, Aarhus: The Dolphin no.12.
- Ellis, J. (1984) *Visible fictions*, England: Routledge & Kegan Paul.
- Elveson, G. (1979) *Reportaget som Genre*, Uppsala: Avdelningen för litteratursociologi vid Litteraturvetenskapliga institutionen.
- Feuer, J. (1983) »The concept of live television: Ontology as ideology«, in Kaplan, E.A. (ed.): *Regarding Television*, USA: University Publications of America, Inc.
- Ferguson, M. (1990) »Electronic Media and the Redefining of Time and Space«, in Ferguson, M. (ed.): *Public Communication. The new Imperatives*, London: Sage.
- Hjarvard, S. (1990) »Fra Ugerevy til Eurovisionsnyheder«, in *Sekvens. Filmvidenskabelig årbog 1990*, København: Institut for Film, TV og Kommunikation.
- Hjarvard, S. (1991a) »Golfkrigen i medierne«, kronik i *Information*, d.25.2.1991.
- Hjarvard, S. (1991b) »Americanization of European television: An aesthetic approach«, in Nye & Pedersen (ed.): *Consumption and American Culture*, European contributions to American Studies XXI, Amsterdam: V.U. University Press.
- Hultén, C. & Hultén, O. (1984) »Intelsat: The changing pattern of TV transmission«, in *Intermedia*, vol.13, no.1.
- Larsen, P. (1974) »Analyse af TV-Avisen«, in Andersen, M.B. & Poulsen, J.: (ed.) *Mediesociologi*, København: Rhodos.
- Larsen, P. (1989) »TV: Historie og/eller diskurs?«, in *Edda*, Hefte 1, Oslo: Universitetsforlaget.
- Mills, C.W. (1970) *The Sociological Imagination*, England: Penguin.
- Morse, M. (1985) »Talk, talk, talk«, in *Screen*, no.2, vol.26.
- Morse, M. (1986) »The television news personality and credibility«, in Modleski, T. (ed.): *Studies in Entertainment*, Bloomington: Indiana University Press.
- Mortensen, F.(1975) *22,00 Radioavis*, Kongerslev: GMT. Paterson, R. (1990) »A suitable schedule for the family«, in Goodwin, A. & Whannel, G. (ed.): *Understanding Television*, London: Routledge.
- Paterson, R. (1980) »Planning the Family: The Art of the Television Schedule«, in *Screen Education*, Summer 1980, no.35.
- Rath, C.-D. (1989) »Live television and its audiences«, in Seiter, E. et al.(ed.) *Remote Control: Television, Audiences, and Cultural Power*, London: Routledge.
- Scannell, P. (1988) »The Temporal Arrangements of Broadcasting in the Modern World«, in Paterson, R. (ed.): *Television and its Audience*, England: BFI.
- Schepeleern, P. (1990) »Livet som genre«, in *Sekvens. Filmvidenskabelig årbog 1990*, København: Institut for Film, TV og Kommunikation.

- Schlesinger, P. (1987) *Putting 'reality' together. BBC News*, 2.ed., London: Methuen.
- Varis, T. & Jokelin, R. (1976) *Television News in Europe*, Tampere: Institute of Journalism and Mass Communication.
- Williams, R. (1979) *Television. Technology and Cultural Form*, London: Fontana/Collins.

Appendix I

Nyhedsprogrammernes placering i programfladen i nationale public service TV-stationer i Tyskland (ARD), England (BBC1), Spanien (TVE1), Italien (RAI) og Frankrig (A2). Nyhedsudsendelser mærket med stjerne »*« betyder, at varigheden er mere end 10 min.

Tid	ARD	BBC1	TVE1	RAI	A2
6.00		6.30*			
7.00		7.00*		7.00	7.00
8.00		8.00*		8.00	8.00
9.00	9.00	9.00*		9.00	
10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	
11.00	11.00	11.00		11.00	11.55
12.00		12.00	12.55	12.00	
13.00	13.00*	13.00*		13.30*	13.00*
14.00	14.00				
15.00	15.00		15.00*		
16.00	16.00				16.00
17.00	17.15	17.00			
18.00		18.00*		18.00	18.05
19.00					
20.00	20.00*		20.30*	20.00*	20.00*
21.00	21.00	21.00*			
22.00	22.30*				
23.00				23.00	23.10*
24.00			24.00*	24.00*	
1.00	1.15				
2.00					

Bemærkninger: Denne oversigt angiver, hvordan nyhedsudsendelserne er programsat på hverdage i foråret 1991. Der kan forekomme variationer mellem de enkelte ugedage; specielt fredag har en anden struktur sidst på aftenen, da denne dag danner optakt til weekendprogramfladen. De angivne tidspunkter er for nogle af nyhedsudsendelserne ca.-angivelser, f.eks. for nogle af morgen-nyhederne og de sene aften-nyheder. I nogle lande med flere kanaler inden for samme institution har man en arbejdsdeling, sådan at kanalerne tilsammen skaber en endnu tættere timenyhedsstruktur end det fremgår her. F.eks. sender det spanske TVE2 en række korte nyhedsudsendelser i tidsrummene mellem de længerevarende nyhedsudsendelser på TVE1, og det engelske BBC2 supplerer BBC1 med korte nyheder i »hullerne« i BBC1's nyhedsflade, ligesom BBC2 slutter aftenen med en længere nyhedsudsendelse kl.22.35.

Til sammenligning med tidligere kan nævnes, at BBC/England i 1958 dagligt sendte i alt 4 nyhedsudsendelser; RTF/Frankrig sendte 3 nyhedsudsendelser; RAI/Italien sendte 3 nyhedsudsendelser; DFS/Vesttyskland sendte 1 nyhedsudsendelse. Alle nyhedsudsendelser blev afviklet inden for tidsrummet kl. 18.00-23.00 (N.O.S.-Hilversum, 1975). I 1974 havde BBC1 fortsat 4 nyhedsudsendelser dagligt, ARD havde 5. Ifølge oversigt hos Varis & Jokelin(1976) havde hovedparten af de mellemstore TV-stationer i både Øst- og Vesteuropa, herunder Skandinavien i begyndelsen af 1970'erne typisk 2-3 nyhedsudsendelser: En kort sidst på eftermiddagen og/eller som afslutning på aftenen samt en længere tidligt på aftenen.

Stig Hjarvard er forskningsstipendiat ved Københavns Universitet, Institut for Film, TV og Kommunikation.

Krig på kniven – eller på kvaliteten?

– den danske TV-dokumentarisme i konkurrencealderen

Af Helle Fritze & Mimi Olsen

I 90'ernes faktaformidling er TV-dokumentarismen et væsentligt omdrejningspunkt – da genren på både TV2 og DR med flagskibe som Fak2'eren, Reportageholdet, Søndagsdokumentaren, DR-Feature og DR-Dokumentar er genstand for en udpræget satsning, og desuden, direkte eller indirekte udtrykt, opfattes som eksempel til efterfølgelse for en faktaformidling på den halvkommercielle mediestructurs betingelser. Således udgør genren med sin særlige institutionelle rolle et væsentligt spor til konkurrencealderens omdefinerede public servicebegreb, og den kan derfor også være med til at pejle faktaformidlingens fremtidige udvikling.

Når TV-dokumentarismen – og faktaformidling generelt set – er blevet et vigtigt konkurrencefelt, skal det ikke kun ses som et udslag af en kontant seer- og fladeorienteret kvantitetstænkning. Det er også fordi faktaprogrammer, især når de placeres i prime time, i væsentlig grad bidrager til TV-kanalernes profil.

Opbygningen af kanalprofil må ses i to indbyrdes forbundne dimensioner: *Den kortsigtede, kontante promoveringsstrategi* der søger at få så mange seere som muligt til at blive på programfladen så længe som muligt, – og *den langsigtede formning af kanalens etos*, det etiske og ideologiske ansigt udadtil. Som landsdækkende, public serviceforpligtede institutioner er en vigtig del af TV2s og DRs profil baseret på den ideologiske pondus der kan opnås gennem faktaformidlingen. Beskæftigelsen med 'virkeligheden' forankrer kanalerne som samfundsmæssige institutioner og forlener dem med seriøsitet. Imidlertid opnår en TV-kanal først for alvor samfundsmæssig profil og pondus parallelt med faktaformidlingens evne til at fungere som både *seriøs og troværdig massehenvendelse*. Derfor har DRs og TV2s egentlige nyhedsudsendelser TV-Avisen og Nyhederne – da også været konkurrencens hårdeste kampfelt, hvad der bl.a. er fremgået af den skrevne presses fokusering på deres seertal og placering som parametre for TV, krigens aktuelle stilling. Men

efterhånden er den dybdeborende, baggrundsorienterende og tidsaktuelle faktaformidling også kørt i stilling: På begge kanaler med en særlig vægtning af de egenproducerede dokumentarprogrammer.

I DR markerer etableringen af *Dokumentargruppen* i 1988 og *Featureredaktionen* i 1990 en klar programpolitisk profileringsoffensiv. Med en direkte forbindelseslinie til den mere generelle moderniseringsproces som foregår i institutionen, og til det reviderede public servicebegrebs større orientering mod publikum tjener gruppeorganiseringerne nogle overordnede legitimerende formål i den licensfinansierede TV-model: De er bannerførere i felttoget for public serviceideologien.

Navnlig Dokumentargruppens mere kollektivt vidtgående arbejdsproces har afspejlet sig kvalitativt i den lange række af programmer gruppen indtil videre har produceret, og som institutionel joker er gruppen da også ofte blevet brugt i spillet om seerne og knyttet eksplicit sammen med en samfundsmæssig forpligtelse til at producere TV-dokumentarisme. Preben Wilhjelms, leder af Dokumentargruppen fra 1.1.1991, udtrykker det sådan:

»Det er vigtigt at fastholde, at denne gruppe producerer kvalitetsprogrammer, og at de danske seere ønsker kvalitet. Det er en opmun-